

paraments 'estradó' a. 1446 (*Ardits* I, 489). Antiquat avui en cat. central, i bastant en les altres zones, resta tanmateix per a «ajuar de una casa» a Eiv. (PzCabr.); i en aquest sentit era amplament popular a princ. segle XIX: «posar-me en un pis decent, / amb bones sales i alcoves, / bons llits i bon *parament*; / a mi em farà vestits nous ---», Robrenyo (*L'Alcalde Sabater*, Bàrcino, 84).

A la Garrotxa MrnVayreda empra *paraments* en el sentit, més abstracte, de 'preparatiu, preparació': «tenia escullit l'aplec de Sant Aniol per a fer ma solemne declaració <d'amor>, presentant els "memorials" en tota forma --- y malgrat aquests *paraments*, may com aquell any m'havia paregut trista la diada de l'aplec ---» (*Puny.*, I, 38 (37)).

D'aquí va derivar-se el verb *emparamentar*: «Faça la E. V. *emparamentar* tots los carrers per hon han a passat», «anava sobre un carro *emparamentat* de draps de brocat», «ab los cadafals molt ben *emparamentats* de molt bells e singulars draps de ras», «féu prestament desfer tota la cambra, e féu-la *emparamentar* tota de draps de brocat de seda», «com tots se foren dinats anaren al gran mercat, lo qual trobaren molt bé *emparamentat* de molts singulars draps de ras; e aquí coregueren brúfols ---», JoMartorell (*Ag.* I, 42, 54, 131; II, 149). «*Emparamentats* de pàmpols ---», *Curial* (*NCL* III, 174.10). A Mall. avui *paramentar* és el mateix que *referir* (que es pot fer amb *fang-de-porc* i sembla ser el mateix que el cast. *revocar*), Bunyola, 1963.

Antipares, 'espècie de botes altes, o calçó baix, de pells, propi dels pastors i bosquerols': era cosa de les terres altes i de vida bosquetana o pecuària, més pròpia del centre d'Espanya: les nostres Grans Cròniques descriuen els Almogàvers i salagons com a calçats amb avarques i *antipares*; Eiximenis caracteritza els «Castellans ab lurs *antipares*», *Ll. de les Dones* (f° 44r1, p. 92): formació postverbal partint de ANTE-PARARE 'protegir-se els davants' (cf. infra, sobre *emparar*), que té un eco en el cast. ant. *antipara*, *antipara* [S. XIV, *DECH* IV, 394b3ss.]: més tard, superposant-li el sufix més corrent *-arra*, es canvià, tant en castellà com en català en *antiparra*; que es va aplicar després a d'altres objectes de funció o forma comparables, com les que priven els rucs i muls d'esverar-se o distreure's; i, burlescament, unes grosses ulleres: «botes de camí --- si-vella --- *antiparres*: tibialia laxa sine soleis, ab imo ad medium inscissa, quae uncinulis vel globulis adstringuntur», OPou (*TbPu.*, 307); «Don Eudalt arronsà les espatlles y s'alsà, plegant el diari y endressant les *antiparres*», MrnVayreda (*Sang Nova* III, xi, 221).

En canvi a les Illes es manté el mot amb el seu significat medieval i amb la forma primera en *-ara*: per a les *antipares* dels pastors de Manacor, *Voc. del Best. de Llana*, BDLC VII, 174; a Menorca ho personalitzen: «Fogarona, digues-mé, / tu o ta mare: / no't casis amb *antiparra*, ni tampoc amb gent de feina, / que 't faran rostit sa beina / anant p' es sol», Camps Merc. (*Folk. Men.* I, 156; de nou II, 20). *Antiparó*; *antiparonar*; *antiparonament*.

Aparar, més usat en castellà, si bé no inoït en la nos-

tra llengua, sobretot comarcalment, com a substitut de *parar* en algunes accs. (veg. l'ús de Monòver i algun altre, citats supra); d'aquí *aparador* 'lloc exhibidor de mercaderies', amb un sentit com 'bufet, moble on s'ostenta o desa vaixel·la', ja el tenim sense la *a-* en OPou («tinell o *parador* o credença: abacus vasarium», *Th. Pu.*, 184), «*aparador* o *parador*, abacus, abax; *posar a punt lo aparador*: abacum auro atque argento coelato ornare; in abaco vasa exponere», *DTO*. 1647; encara que en castellà se li ha superposat el neerlandisme *escaparate*, com a nom del moble (bufet) resta la denominació viva a Amèrica (*aparador* a l'Argentina etc.);⁶ per al de les botigues figura en escr. Renaix.: «davant lo *aparador* d'un armer, ahont l'esplendent llum de grans aparatos de gas ---», «fer lo badoc pels *aparadors*», NOLLER (*Pap.*, 28, 182). *Aparament*. *Aparat*. *Aparatós*.

Comparar, per via mig-sàvia del ll. *compārāre* 'disposar una cosa al costat d'una altra, o junt amb una altra' [S. XIII]; cf. el duplicat hereditari *COMPRAR* 'adquirir juntament', però no és inversemblant que Cerverí conservés encara alguna consciència de la interdependència entre els dos mots, que apariona, contraposant-los, en el seu estil conceptista, en versos successius: «maracdz ab amor *comparam*: / qu' à maracdes pus grans valors / datz que *compratz*» (igual en tots dos mss., 111.19); de fet algun text arcaic usa aquell mot amb el significat d'aquest: «aquest engüent --- no's pot *comparar* per negun preu» (trad. «nullo pretio emi potest», 482.4), *VidesR*, 165r2 (però també *comprar* *ibid.*, 184r1).

Tanmateix ja llavors queda acceptada per la llengua comuna la forma *comparar* amb el seu sentit modern (no sempre amb el mateix règim: «la gran misericòrdia de Déu, a la qual fan --- honor aquells qui la *comparen* ésser equal a la gran justícia de Déu», Lull (*Blanq.*, *NCL* I, 171.15); cf. la construcció popular andalusa *tal eres comparado*, *G. de Alfarache* [1604], *DECH* IV, 396, n. 11. Hi hagué una variant popular i familiar *acomparar*, que usa fins i tot Coromines en obres antigues: «Marcus Tullii Ciceró *acomparava* l'amistat amb el Sol ---» (autògraf de *La Vida Austera* II, iv, 1.ª ed., p. 124), i el *DTO*. les admetia totes dues; devia haver estat molt difosa en el parlar colloquial de Bna. a la fi del segle passat; i ja llavors estaria en reculada, i caient en el nivell de vulgarisme decadent, car en la 3.ª ed., p. 141.3, li llevà la *a-*, i ja no la vaig sentir mai a ell, i poc a d'altres. I no obstant tenia una antiguitat venerable i devia haver pertangut a la llengua elegant, car en el S. xv apareix sovint en la versió catalana del *Decam.*: «—E dolenta! --- bé semblen ton senyor!—. --- lo reebé ab alegra cara e --- li demanà --- per què havia *acomparada* la mula a ell --- —Senyor: per ço la he *acomparada* a vós, com donau ---» x, § 1, 553.9f. (i passim). I encara tinc nota d'*acomparado* a l'Alt Aragó (Echo, 1966): *o texo es ~ a un abeto o pino*.

Comparable [Lacav.]. *Comparació*: «la carn que'l fill de Déu pres de Nostra Dona val molt més, sens tota *comparació*, que tots los àngels e arcàngels», Lull